

Tablica VII

KVALITETA SIREVA, MASLACA I TOPLJENIH SIREVA U SFRJ

Proizvod	Klasa							Ukupno
	ta- čaka	Ekstra 18,1—20	I 16,1—18	II 13—16	III 10—12,9	IV ispod 10	Diskva- lificali- rani	
SIREVI	uzo- raka	10	7	19	13	7	9	65
	%	15,4	10,8	29,2	20,0	10,8	13,8	100,0
	%		22,4			46,6		
MASLAC	uzo- raka	1	—	5	4	1	1	12
	%	8,3	—	41,8	33,3	8,3	8,3	100,0
	%		8,3			49,9		
TOPLJENI SIREVI	uzo- raka	8	4	9	8	2	9	40
	%	20,0	10,0	22,5	20,0	5,0	22,5	100,0
	%		30,0			47,5		

preradu mlijeka u mlječne proizvode, kao i na unutarnji promet i izvoz, posebno mjesto pripada ocjenjivanju kvalitete, mjeri koja u našoj zemlji još uvijek nije dobila karakter sistema i stalnosti. Brže unapređenje našeg mljekarstva neostvarivo je bez obaveznog ocjenjivanja kvalitete mlijeka i mlječnih proizvoda, koje bi po mljekarskim stručnjacima vršile stalne republičke i savezne institucije na osnovu međunarodnih stručnih kriterija za kvalitetu. U tome smislu očekuje se od mljekarske prakse akcija za formiranje i financiranje odgovarajuće kontrolne i savjetodavne službe, za izradu potrebnih pravilnika o ocjenjivanju i za uvjetovanje osnovnih cijena mlječnih proizvoda njihovom kvalitetom. Za prijelaz na ove mjere postoji puno opravdanje, primjeri i iskustva u praksi zemalja s razvijenim mljekarstvom.

Dipl. inž. Danica Baljić, Novi Beograd
Institut za mlekarstvo Jugoslavije

ANALIZA LOMA STAKLENE AMBALAŽE U MLEKARSKOJ INDUSTRIJI U TOKU GOD. 1965.

U mlekarskoj industriji još uvek se u znatnoj meri koristi staklena ambalaža i pored pojave polietilenske ambalaže (tetra — pak), u prvom redu što pakovanje u polietilensku ambalažu poskupljuje proizvodnju. Druge vrste plastičnih masa za izradu ambalaže još uvek se ne primenjuju s obzirom da još uvek nije proizvedena takva materija koja bi ispunjavala potrebne uslove da bi se od nje mogle izrađivati boce i ostala ambalaža koja bi se koristila u mlekarskoj i uopšte u prehrambenoj industriji.

Međutim, staklena ambalaža osim svojih prednosti ima i svojih negativnih osobina, a to je da kvalitet još uvek nije na onom nivou kakav neminovno zahtevaju savremene mašine kojima je opremljen znatan broj jugoslovenskih mlekarara. Lomovi boca u mlekarama uzrok su ne samo materijalnih gubitaka

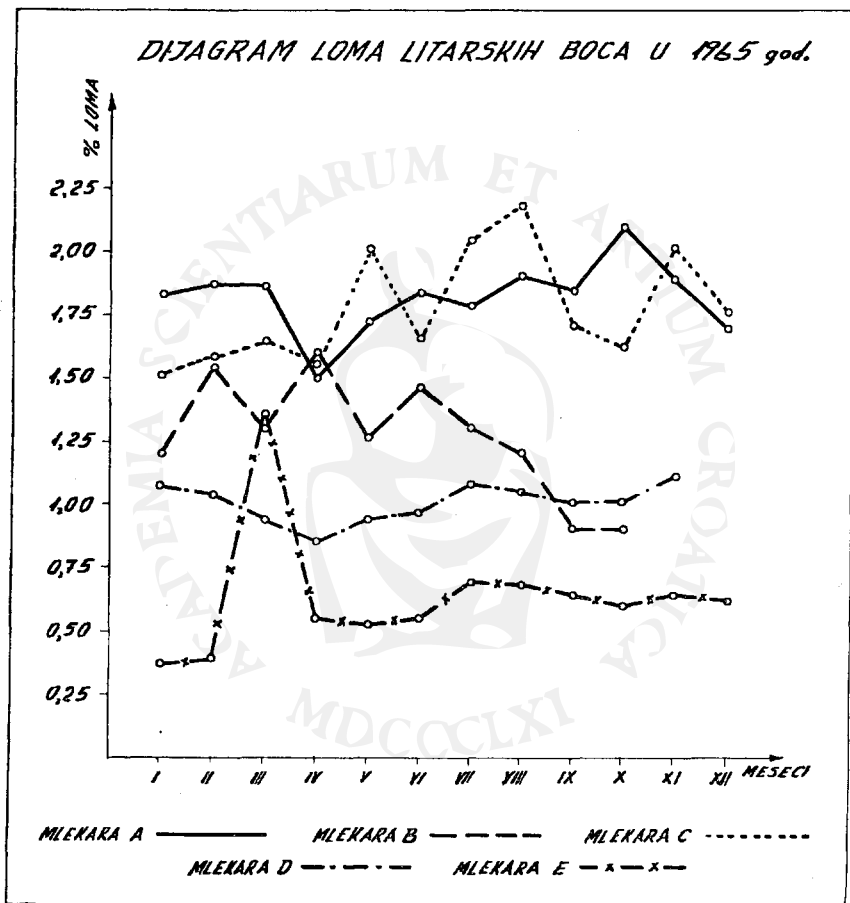
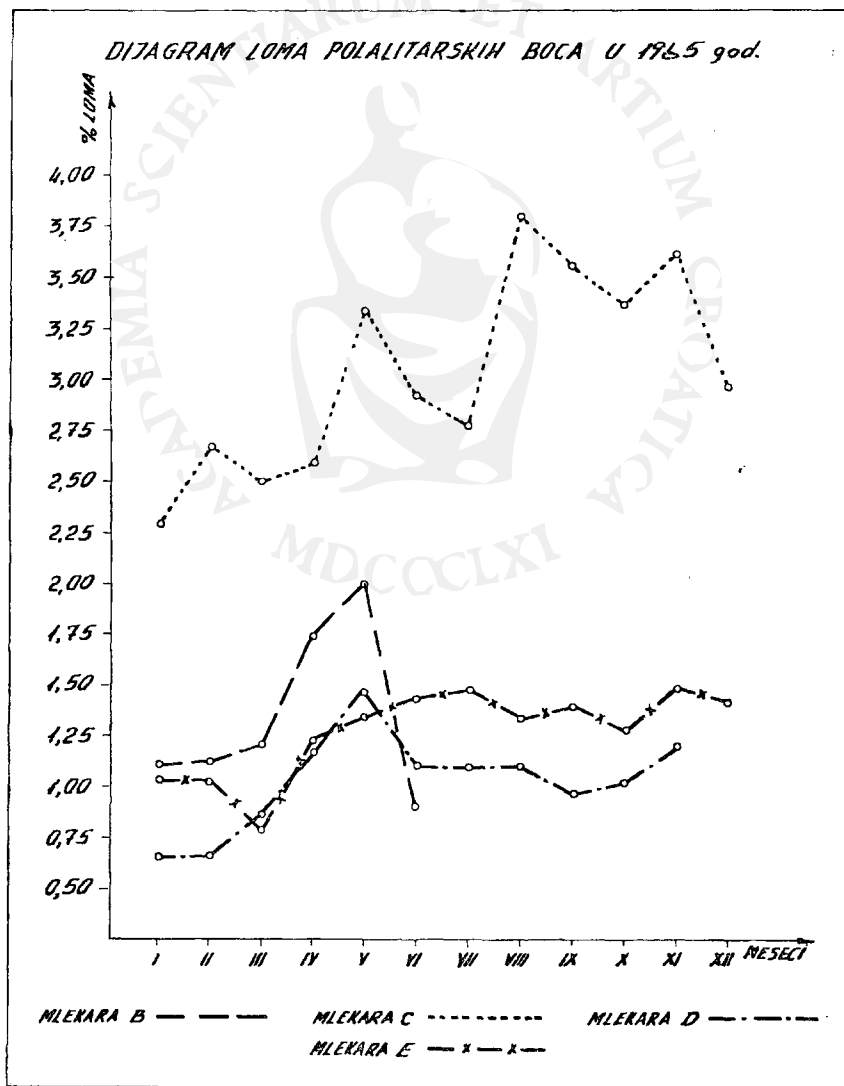

Tabela 1

Mlekara	Vrsta boce	Vrednost loma u ‰
A	1/1	1,50—2,10
	1/4	1,90—3,22
B	1/1	0,90—1,60
	1/2	0,90—2,00
C	1/1	1,51—2,04
	1/2	2,30—3,80
	1/4	2,02—3,24
D	1/1	0,54—1,11
	1/2	0,67—1,20
	1/1	0,37—1,36
E	1/2	0,79—1,49
	1/4	0,80—1,85

zbog loma stakla, već i zastoja u radu odn. prekida kontinuiteta proizvodnog procesa u mlekarama kao i ne malog gubitka sirovina.

Učinjen je pokušaj da se smanji postojeći lom i u tome cilju od početka 1963. godine organizovano je stalno praćenje kretanja loma po vrednosti kod

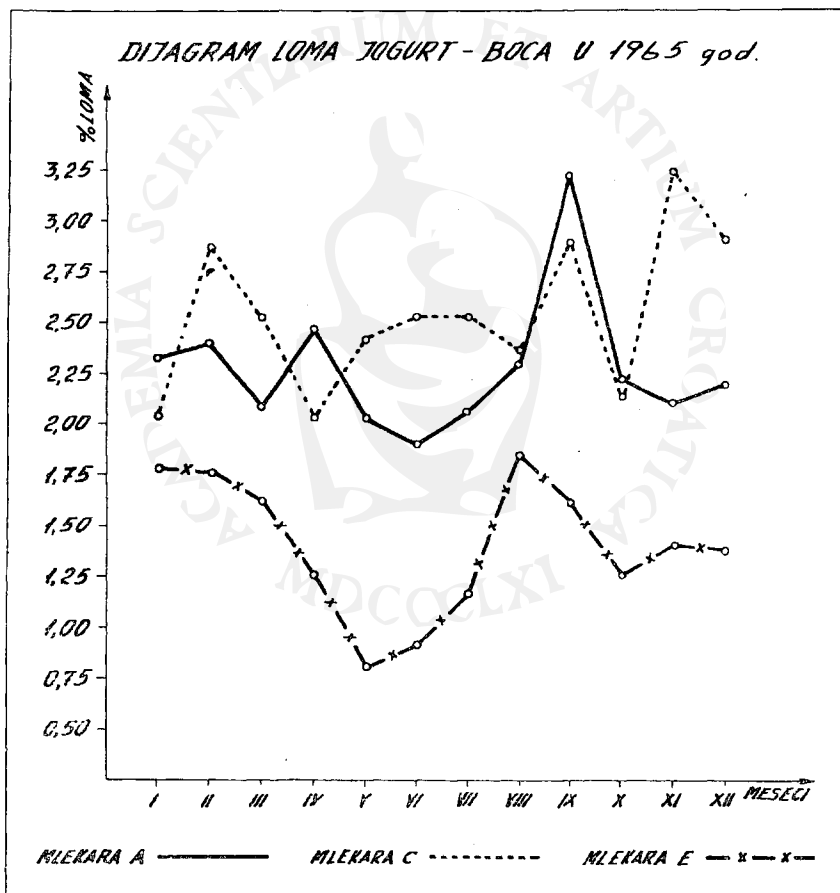

nekoliko velikih mlekara u zemlji tako da bi se mogla izvršiti temeljna analiza uzroka nastajanja, a time i mogućnost otklanjanja odn. svođenja na najmanju moguću meru.

Svi dobijeni rezultati prikazani su u tabelama od 1—3 i u dijagramima pomoću krivih koje daju procentualnu vrednost loma po vrstama boca i % loma po vrstama boca i mjesecima.

Kao što se iz tabele može videti vrednosti loma za litarske boce kreću se u granicama od 0,37—2,10⁰%, za polalitarške od 0,67—3,80⁰% i za četvrtlitarske jogurt boce od 0,80 do 3,24⁰%.

U poređenju sa 1963. i 1964. godinom može se na osnovu računski dobijenih podataka zaključiti sledeće:

Procenat loma kod litarskih boca smanjio se u 1964 godini u odnosu na 1963 (od 2,31—1,83⁰%) da bi u 1965 godini dobio vrednost 2,10⁰%. Kod polalitarških boca procenat loma raste od vrednosti 3,00⁰% u 1963 godini, preko 3,56⁰% u 1964. do 3,80⁰% u 1965. godini. Kod jogurt boca u 1963. godini lom je imao maksimalnu vrednost od 3,55⁰%, da bi u 1964. godini rapidno dostigao vrednost od 9,24⁰%. U 1965 godini maksimalna vrednost je 3,24⁰%.

Iz svega ovog se može zaključiti da vrednost loma neprestano varira u granicama velikih vrednosti koje su daleko iznad evropskog proseka vrednosti loma. Posedujemo podatke iz austrijskih mlekara gde ukupan procenat loma uzimajući u obzir sve mlekare u zemlji u 1965. godini iznosi 0,69⁰%.

Karakteristično je još i to da su kod pojedinih mlekara vrednosti loma znatno veće nego kod drugih što neminovno dovodi do istraživanja uzroka ove pojave.

U tabeli broj 2. biće prikazan ukupan broj slomljenih boca u toku god. 1965.

Tabela 2

Mlekara	Vrsta boce	Slomljene boce u komadima
A	1/1	273.960
	1/4	365.600
B	1/1	88.403
	1/2	1.123
C	1/1	510.616
	1/2	155.201
	1/4	233.897
D	1/1	120.452
	1/2	26.745
E	1/1	31.247
	1/2	40.032
	1/4	14.361

Ukupno je slomljeno 1,024.678 komada litarskih, 223.101 polalitarskih i 613.858 komada jogurt boca.

Kada se obračuna cena koštanja svake boce onda se materijalni gubici na staklenoj ambalaži mogu prikazati u tabeli 3.

Tabela 3

Mlekara	Gubici u dinarima
A	25,580.480
B	4,281.526
C	35,872.797
D	6,681.026
E	3,363.479
UKUPNO:	75,779.308

Iz zadnje tabele može se videti da su materijalni gubici u mlekarama samo na staklenoj ambalaži ogromni i da od 1963. godine do danas ne samo da se nisu smanjili, već su se i povećali (cca 69,000.000 u 1963, 75,000.000 dinara u 1964. godini).

Na osnovu svega napred izloženog sledi da su ovako velike cifre samo jednog dela materijalnih gubitaka usled loma zabrinjavajuće i da treba odmah preduzeti mere da bi se gubici po vrednosti bar približili evropskom nivou.